

บทที่ 3

กระบวนการแปล

กระบวนการแปล (จากหนังสือ แปลภาษาญี่ปุ่น ไทย เบื้องต้นได้ให้กระบวนการดังต่อไปนี้)

1. การทำความเข้าใจและวิเคราะห์ต้นฉบับ
2. การถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาฉบับแปล
3. การปรับบทแปล
4. การทดสอบงานแปล

การทำความเข้าใจและวิเคราะห์ต้นฉบับ

ก่อนจะทำการแปล ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับให้เข้าใจอย่างละเอียด คือ ผู้แปลต้องเข้าใจความหมายใน ถ้อยคำ ในต้นฉบับทั้งหมดได้อย่างถูกต้อง ทั้งความหมายตรง และ ความหมายแฝง หากมีคำศัพท์หรือโครงสร้างประโยคที่ไม่เข้าใจ ผู้แปลต้องค้นคว้าจนเข้าใจ หรือกรณีเป็นคำศัพท์ที่มีหลายความหมายผู้แปลต้องตีความความหมายของคำคำนั้นให้เข้ากับบริบทของต้นฉบับ

สรุปก็คือ ผู้แปลจำเป็นต้อง อ่านทำความเข้าใจต้นฉบับ ตีความความหมายของต้นฉบับ คาดคะเนความหมายของต้นฉบับ ให้เป็น

เช่น คำว่า けしよすい 化粧水 หากแปลตามตัว けしよ 化粧 = แต่งหน้า (จะเห็นได้จากคำว่า けしよひん 化粧品 = เครื่องสำอาง) บวกกับคำว่า すい 水 = น้ำ คำนี้ก็จะแปลว่า น้ำสำอาง

ซึ่งหากไม่มีการตีความหรือทำความเข้าใจความหมาย ก็จะทำให้เข้าใจต้นฉบับผิด
ความหมาย ของคำว่า けしよすい 化粧水 คือ โลชั่น

หรือปัญหาที่ไม่เข้าใจการแยกความหมายของคำศัพท์ เช่น 使用方法 (使用 + 方法)

せんがんご せんがん あと みず ゆ みず せんがんご せんがん あと みず ゆ みず
洗顔後 (洗顔 + 後) 水かぬるま湯 (水 + か + ぬるま湯)

การถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาฉบับแปล

ก่อนลงมือถ่ายทอดความหมาย ผู้แปลจำเป็นต้องตีความวัตถุประสงค์ของผู้เขียนและกำหนดวัตถุประสงค์ของการแปลว่าจะแปลอย่างไร (แปลแบบตรงตัวหรือแปลแบบเอาความ) และผู้อ่านบทแปลของเราเป็นกลุ่มคนประเภทใด มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับบทแปลนี้มากน้อยเพียงใด เพื่อจะถ่ายทอดภาษาแปลได้เหมาะสมกับผู้อ่าน

หลังจากที่กำหนดได้แล้ว ผู้แปลลงมือแปล โดยในขั้นแรกเป็นการถ่ายทอดประโยคพื้นฐานละเอียดเรียงประโยคให้ถูกต้องตามระบบไวยากรณ์ของภาษาแปล เช่น

ちゅうもん けんとう きゃくさま ほんやく
ご注文をはじめてご検討されているお客様には、翻訳トライアルを
ようい
ご用意しております。

หากพิจารณาแล้วจะพบว่าประโยคนี้เป็นข้อความของการโฆษณา เพื่อเชิญชวนให้ลูกค้ามาใช้บริการของตน จึงควรแปลแบบเอาความ (เน้นการถ่ายทอดความหมาย) อาจจะปรับภาษาให้กระชับและโดดเด่น สะดุดตาเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์

やりましょうか。

ลองแปลประโยคตัวอย่างด้านบน

การปรับบทแปล

การปรับบทแปล หมายถึง การปรับเปลี่ยนถ้อยคำ สำนวน หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ในกรณีที่ผู้แปลเห็นว่าบทแปลนั้นยังไม่ถูกต้องหรือเหมาะสม ทั้งนี้ผู้แปลควรตรวจทานบทแปลของตนและทำการแก้ไขจนกว่าจะแน่ใจว่าบทแปลนั้นมีความหมายที่ถูกต้องแล้ว

เหตุผลของการปรับบทแปล

1. ปรับเนื่องจาก ความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ (แปลผิด) เช่น

สถานการณ์ 1 : มีนายตำรวจถามลูกน้องว่า “ถ่ายรูปศพไว้หรือยัง”

ลูกน้องตอบว่า : すみました (ขอโทษครับ ยังเลยครับ)

สถานการณ์ที่ 2 : ^{ちいき} アジア地域において、^{じどうとしよ} 児童図書が^{ふそく} 不足しており、(略) という

(กล่าวกันว่า ในภูมิภาคเอเชียยังขาดแคลน แผนที่/ห้องสมุดสำหรับเด็ก)

ในตัวอย่าง สถานการณ์ 1 ผู้แปลอาจจะเห็นว่า すみました คือคำว่า すみません ซึ่ง すみました แปลว่า เสร็จเรียบร้อยแล้วครับ ในสถานการณ์ที่ 2 ^{じどう} 児童 = เด็ก ^{としよ} 図書 = ห้องสมุด (ปรับบทแปลจะได้ความหมายว่า หนังสือสำหรับเด็ก)

2. ปรับเนื่องจาก ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมระหว่างผู้ใช้ภาษาต้นฉบับกับภาษาแปล เช่น

^{こんや} 今夜 ^{ゆうしょく} の夕食 ^{さしみ} は刺身のしよう。

(คืนนี้ กิน ซาซิมิ กันเถอะ)

หาก ผู้อ่านต้นบทแปล ไม่เข้าใจ คำว่า ซาซิมิ ผู้แปลอาจจะต้องแปลเพิ่ม อธิบายว่า คือ ปลาดิบ

สถานการณ์ 2 : ^{たたみ} 畳 ^し が敷 ^{へや} かれた部屋

(ห้องปูเสื่อ)

หากผู้แปลให้ความหมายว่า ห้องปูเสื่อ อาจจะทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการที่คลาดเคลื่อน ดังนั้นควรให้ความหมายว่า ห้องปูเสื่อญี่ปุ่นข

3. ปรับเนื่องจาก บทแปลกำกวม เช่น

สถานการณ์ที่ 1: ^{けんしかん} 検視官がこっちへやってきた。

(เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพมาทางนี้)

สถานการณ์ที่ 2: ^{かれ} ^{ともだち} ^{ふたり} ^{しま} ^き 彼は友達と二人でこの島に来た。

(เขามาเกาะนี้กับเพื่อนสองคน)

สถานการณ์ที่ 3 : (ยื่นของฝากให้เพื่อน)

つまらないものですが。

(ของไม่ดีอะไรหรอก)

หากพิจารณา ในสถานการณ์ที่ 1 อาจตีความได้ว่า เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพ กระทำกริยามาทางนี้ หรือ เจ้าหน้าที่ กระทำกริยา พลิกศพ (ให้หัน) มาทางนี้ หรือ สถานการณ์ที่ 2 เขามากับเพื่อน หนึ่งคน เมื่อรวมตัวเองด้วยจึงเป็นสองคน หรือ เขามากับเพื่อนอีกสองคน บทแปลควรมีความหมายชัดเจน ไม่กำกวม ดังนั้น สถานการณ์ที่ 1 อาจจะปรับเป็น เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพเดินมาทางนี้ หรือ เปลี่ยนจากเจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพ เป็น เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรศพ สถานการณ์ที่ 2 อาจจะปรับเป็น เขากับเพื่อนมาเกาะนี้กันสองคน หรือ เขามากับเพื่อนอีกหนึ่งคน เป็นต้น

ในสถานการณ์ที่3 การแปลตรงตัวอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจเจตนาผิด ว่าไม่เต็มใจ จึงควรปรับให้เป็น ของฝากเล็กๆน้อย เป็นต้น

สถานการณ์ที่ 4 ^{にんきょうだい} ^{あに} ^{おとうと} フネさんは 3人兄弟で 兄と弟がいます。兄はタイ

^{おく} ソウという名前で、奥さんはオコゼといます。弟はトシオといます。

ตามคำแปลที่ขีดเส้นใต้ คุณฟูเนะมีพี่ชายน้องชายสามคน อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าจำนวนพี่น้องของฟูเนะมีสามคน (ความจริง ฟูเนะมีพี่น้อง 2 คน เมื่อรวมเจ้าตัวเป็น 3 คน) เนื่องจากวิธีการพูดการให้ความหมายของ

คนญี่ปุ่นเวลานับพี่น้อง คนญี่ปุ่นมักกล่าวรวมตัวเองเข้าไปด้วย แต่ในภาษาไทยมักจะพูดเกี่ยวกับพี่น้องมากกว่าที่จะรวมตนเองไปด้วย

ในบทนี้จะกล่าวถึงการปรับบทแปลเพียงเท่านี้ การปรับบทแปลยังมีประเด็นรายละเอียด ลองไปอ่านเพิ่มเติมกัน

やりましょうか。

ลองแปลสถานการณ์ที่4

การทดสอบงานแปล

การปรับบทแปลเพียงไม่กี่ครั้งอาจยังไม่เพียงพอ ในกรณีที่เป็นการปรับบทความที่ยาก หรือซับซ้อน ผู้แปลอาจจำเป็นต้องทำการทดสอบการแปลของตนเองว่าถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ ทั้งในแง่ภาษา และความหมาย เช่น

ในด้านของภาษา การทดสอบว่ามีคำฟุ่มเฟือย หรือ คำซ้ำกันมากเกินไป เช่น ภาพยนตร์ที่เขาไปดูที่
โรงหนังที่ชินจูกุวันนี้ที่สิบที่ผ่านมาเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก หรือการปรับการใช้ภาษาพูดภาษาเขียน ในด้านของ
ระดับภาษา เช่น ผมอยากจะทำคุณจริงๆครับ

ในด้านของความหมาย ควรอ่านบทพจนานุกรมว่าความหมายถูกต้องตามต้นฉบับหรือไม่ มีส่วนใดตกหล่นหรือไม่ การทดสอบนี้อาจให้เพื่อนช่วยอ่านบทแปลแล้วทดสอบโดยการให้ตอบคำถามของตนเองเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หากไม่แน่ใจว่าบทแปลถูกต้องหรือไม่ ให้กลับไปตรวจสอบความถูกต้องที่ต้นฉบับอีกครั้ง

ผู้แปลอาจทิ้งบทแปลไว้ระยะหนึ่ง แล้วจึงกลับมาอ่านอีกครั้งว่าบทแปลที่แปลที่อ่านแล้วสามารถเข้าใจได้อย่างทันทีหรือไม่ มีการแปลผิด หรือกำกวมหรือไม่ หรือใช้สำนวนที่ไม่เป็นธรรมชาติหรือไม่

練習しましょう!!!

จงแปลเนื้อหาต่อไปนี้ให้ถูกต้องครบถ้วน

使用方法 :

せんがんご みずけ ふ と てきりょう て き
洗顔後、水気をよく拭き取ってから、適量を手のひらにとり、気になる

ぶぶん の ま あと みず ゆ
部分によく伸ばし、なじませます。5分ぐらい待った後、水かぬるま湯で

あら なが あと けしょうすい ふだん て い
洗い流してください。その後は化粧水などの普段のお手入れをしてください。

เข้าใจและวิเคราะห์ต้นฉบับ ได้ว่าอย่างไร

ความหมายเป็นภาษาฉบับแปล คราวๆของตนเอง

การปรับบทแปล
